

Als wat niet mag, wel gebeurt

Seksuele relatie met een patiënt

Een relatie beginnen met een patiënt. Het mag écht niet. Ook niet als dit met instemming en misschien zelfs wel op initiatief van de patiënt gebeurt. Het medisch tuchtcollege was daarover ook heel duidelijk toen een fysiotherapeut voor 'het hekje' moest verschijnen. Een heldere boodschap voor de beroepsgroep.

Tekst: Madelon Leenhouts

Wat er gebeurde:

Nadat de patiënte meer dan een jaar onder behandeling is, verandert de relatie tussen de fysiotherapeut en de patiënte geleidelijk van aard en er ontstaat een verhouding. Deze relatie duurt een aantal maanden, maar kort nadat de behandelrelatie wordt beëindigd komt er ook een einde aan de seksuele relatie.

De zaak komt aan het licht op het moment dat de partner van de patiënte een bewijs van de verhouding vindt op haar laptop. Hierop confronteert hij de fysiotherapeut met zijn handelen en deelt de op de laptop gevonden filmpjes met de echtgenote en collega's van de fysiotherapeut. Ten slotte dient de (dan inmiddels ex-) partner namens de patiënte een klacht in bij het

medische tuchtcollege. Het verwijt luidt dat de fysiotherapeut tijdens de behandelrelatie een seksuele relatie met patiënte is aangegaan en hiermee misbruik heeft gemaakt van de vertrouwensrelatie.

De fysiotherapeut zegt in zijn verweer dat hij de relatie als gelijkwaardig heeft ervaren. Inmiddels realiseert hij zich echter dat een relatie tussen een hulpverlener en een cliënt altijd ongelijkwaardig is en dat het nooit had mogen gebeuren. Om herhaling te voorkomen heeft hij verschillende stappen ondernomen. Zo heeft hij zich onder behandeling gesteld van een psycholoog en in de fysiotherapiepraktijk is op zijn initiatief een protocol rondom grensoverschrijdend gedrag opgesteld.

Wat vindt het tuchtcollege:

Omdat een patiënt zich ten opzichte van een zorgverlener in een kwetsbare positie bevindt, mag er van een intieme relatie tussen beiden geen sprake zijn. Dit vloeit voort uit artikel 7:453 Burgerlijk Wetboek (goed hulpverlenerschap). Voor fysiotherapeuten is deze norm verder uitgewerkt in de KNGF Beroepscode voor de Fysiotherapeut. Daarnaast zijn toepasselijke beroepsnormen opgenomen in de brochure van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd 'Het mag niet, het mag nooit'.

Het tuchtcollege stelt dat de betreffende fysiotherapeut niet alleen de beroepsnormen heeft geschonden door tijdens de behandelrelatie een seksuele relatie aan te gaan met een patiënt, maar ook heeft hij deze contacten geruime tijd laten voortduren en heeft hij de seksuele en behandelrelatie niet actief beëindigd. De conclusie van het tuchtcollege is daarom dat de klacht gegrond is.

Het tuchtcollege stelt hier tegenover dat de fysiotherapeut niet eerder voor enige overtreding van de beroepsnormen tuchtrechtelijk is aangesproken. Verder ziet hij zijn fout in en heeft hij stappen ondernomen om herhaling te voorkomen. Ook neemt het college mee in de overweging dat de fysiotherapeut op zowel persoonlijk als professioneel vlak negatieve gevolgen heeft ondervonden van het gebeurde. Alles overwegende is het college van oordeel dat een voorwaardelijke schorsing voor de duur van zes maanden met een proeftijd van twee jaar de meest passende maatregel is.

Leerpunt voor de beroepsgroep:

Om een situatie als deze te voorkomen geeft het tuchtcollege het volgende leerpunt mee voor de beroepsgroep. Tijdens de zitting heeft de fysiotherapeut toegelicht hoe de aard van de relatie tussen klaagster en de fysiotherapeut geleidelijk veranderde. Volgens de fysiotherapeut

lag het initiatief voor de seksuele interactie bij de patiënte. Zij gaf bepaalde 'hints' en kleepte zich uitdagend.

Het college benadrukt dat het niet uitmaakt of klaagster instemde met de seksuele interactie of dat zij hier zelf op aandrong. Tijdens de behandelrelatie zijn patiënten afhankelijk van de zorgverlener en daarom is een seksuele relatie nooit toegestaan. In artikel 2.1.(13) van de beroepscode staat dat de fysiotherapeut de behandeling moet overdragen als bij de fysiotherapeut of bij de patiënt affectieve of seksuele gevoelens een rol spelen. Vanaf het moment dat de fysiotherapeut de eerste signalen van klaagster ontving, had hij dit naar het oordeel van het college moeten bespreken met zijn team. De behandeling had dan zorgvuldig kunnen worden overgedragen.

'Het college benadrukt dat het niet uitmaakt of klaagster instemde met de seksuele interactie of dat zij hier zelf op aandrong'

Beroepscode

In een statement grensoverschrijdend gedrag spreekt het KNGF zich nadrukkelijk uit tegen grensoverschrijdend gedrag, machtsmisbruik en andere ongewenste omgangsvormen. Het is van belang om je als fysiotherapeut iedere dag weer te realiseren dat je in een afhankelijkheidsrelatie werkt, waarbij de patiënt zich in een kwetsbare positie bevindt of kan bevinden.

Als het om patiëntencontact gaat dan is de Beroepscode voor de Fysiotherapeut heel duidelijk: 'De fysiotherapeut respecteert de persoonlijke levenssfeer van de patiënt en onthoudt zich van verbale en fysieke intimiteiten.' Op het moment dat er (wederzijdse) gevoelens spelen binnen de behandelrelatie draagt de fysiotherapeut de patiënt over en neemt een gepaste afkoeingsperiode in acht waarvan de duur afhankelijk is van de aard van de behandelrelatie.

MELDPlicht

Seksueel grensoverschrijdend gedrag moet altijd worden gemeld bij de inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Meer informatie vindt je in de brochure 'Het mag niet, het mag nooit'.

